

## Symposium: De dood van het kerkhof?

Vrijdag 1 november 2013, 13.00-17.00 uur

Groningen, Heymanszaal, Academiegebouw, Rijksuniversiteit Groningen, Broerstraat 5

Verskillende ontwikkelingen zetten het beheer en behoud van begraafplaatsen onder druk. Het aantal begrafenissen neemt af, waardoor de kosten voor onderhoud toenemen. Eigenaars kampen met afnemende middelen en overwegen verkoop of sluiting. Er dreigt verwaarlozing van zowel de stenen als het groen. Monumentale graven vervallen, landschappelijk waardevolle elementen verdwijnen.

Tijdens het symposium *De dood van het kerkhof?* zullen bestuurders, beleidsmakers, adviseurs en onderzoekers met elkaar van gedachten wisselen over de vraag of en hoe kerkhoven en begraafplaatsen behouden kunnen worden. Zijn ze vooral een last of kunnen ze ook een lust zijn? Bezitten ze naast een afnemende praktische een toenemende culturele waarde? Op welke wijze kan de noodzaak van financieel verantwoord beheer samengaan met cultuurhistorisch geïnspireerd behoud? Staan eigenaars er in dit opzicht alleen voor of kunnen andere stakeholders helpen? Te denken valt aan toeristische en erfgoedorganisaties, cultuurfondsen, universiteiten en niet te vergeten: betrokken burgers, die zich op verschillende plaatsen in meer of minder georganiseerd verband al voor het behoud van kerkhoven en begraafplaatsen inzetten.

Het symposium wordt georganiseerd door het netwerkproject *Levend Erfgoed: sterven en begraven in Noord-Nederland en Noordwest-Duitsland*, waarin een aantal erfgoed- en kennisinstellingen, kerken en gemeenten aan beide zijden van de grens samenwerken. Het project wordt gesubsidieerd door de Eems-Dollard Regio (EDR). Tot de activiteiten behoren onder meer de ontwikkeling van een expertisenetwerk voor funeraire cultuur en een database graven en begraafplaatsen in het EDR-gebied.

Deelname is kosteloos.

Aanmelding o.v.v. naam, functie en postadres bij: Karen de Vries (karen.m.de.vries@rug.nl)



# Programma

Vrijdag 1 november 2013, 13.00-17.00 uur

Groningen, Heymanszaal, Academiegebouw, Rijksuniversiteit Groningen, Broerstraat 5

13.00-13.15: ontvangst met koffie en thee

13.15-13.30: verwelkoming en inleiding door Bart Ramakers (Rijksuniversiteit Groningen)

13.30-13.45: Jaap de Vos (Adviesbureau aXis, Zuidlaren):

*De gemeentelijke begraafplaats*

13.45-14.00: Isabella Diks (wethouder Monumentenzorg en Woon- en Leefomgeving, Gemeente Leeuwarden):

*Begraafplaatsen en cultuurbeleid*

14.00-14.30: discussie

14.30-14.45: koffie/thee

14.45-15.00: Charles Houx (ambtenaar Cultureel Erfgoed, Gemeente Aa en Hunze):

*Beheer in praktijk*

15.00-15.15: Leon Bok (Bureau Funeraire Adviezen, Amsterdam):

*De laatste rustplaats*

15.15-15.45: discussie

15.45-16.00: koffie/thee

16.00-16.15: Patricia Debie (Debie & Verkuijl Tuin- en Parkrestauratie, Renswoude):

*Een begraafplaats restaureren*

16.15-16.30: Maarten Duijvendak (Rijksuniversiteit Groningen):

*Van graf tot wetenschap*

16.30-17.00: discussie